Het belang van menselijk contact in ouderrelaties

SWV De Kempen 29/9/26

Mirjam Stroetinga

marnix academie

Hangmatje 1

Beschrijf een recente situatie van contact met een ouder, waar je tevreden over bent.

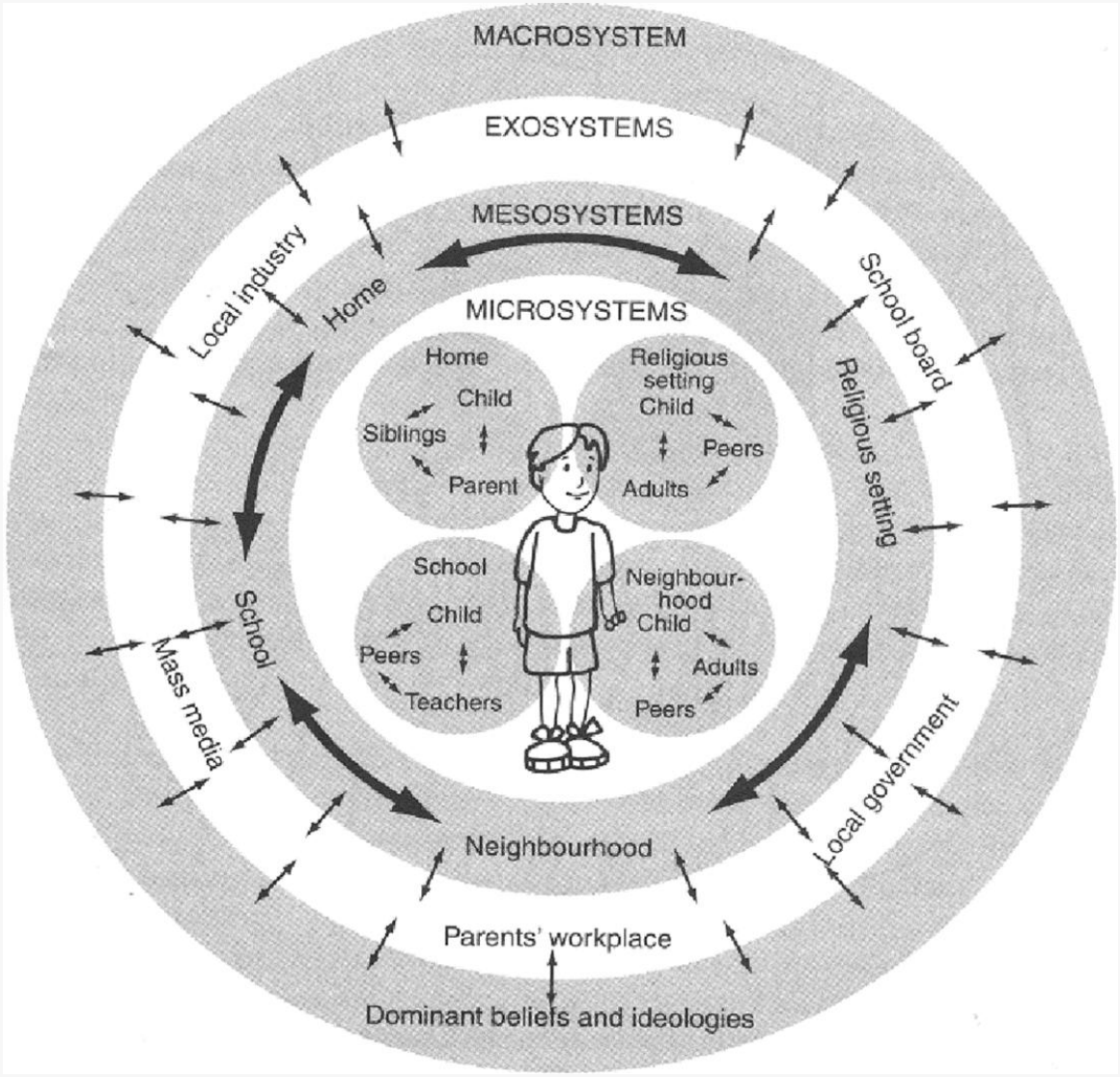
- Waarover gaat die tevredenheid?
- En waarover nog meer?
- En waarover nog meer?

- In 1 woord?

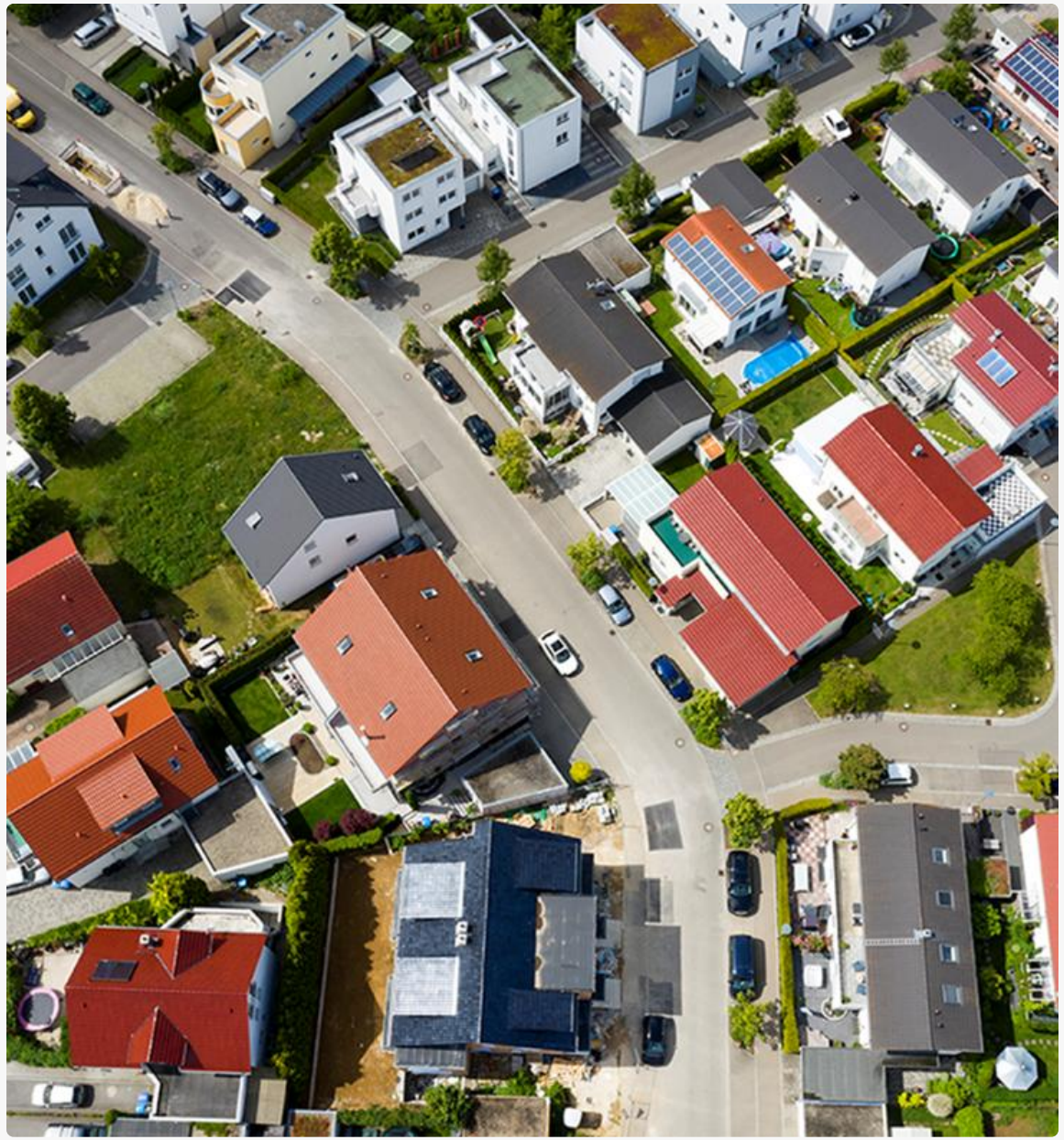
Programma

- Context van opgroeien
- De spelers
  - Het kind
  - De ouder
  - De professional
- Samenwerken met ouders: belang en kenmerken
- De samenwerkende professional
- Jouw vragen / ’moreel beraad’

De context van opgroeien

- Professionals dragen bij aan opvoeding
- De relatie tussen ouder en professional doet ertoe
- Toegenomen individualisering
- Afgenomen sociale cohesie

De context van opvoeden

‘Op de rem’ (Onderwijsraad, 2025):

- het is veel (~~rust~~)
- de lat ligt hoog (~~twijfel~~)
- we doen het veel alleen (~~samen~~)

! Dé drie ingrediënten voor opgroeien, opvoeden en samenleven staan dus onder druk.

Onderling verbonden: wie zijn de spelers?

Wie is het kind?

- Hecht verbonden met de ouder
- Loyaal
- In staat om te gaan met diversiteit

Hangmatje 2

1. Bij welke ouder denk je: ik kijk uit naar het contact met jou?
2. Bij welke ouder denk je: ik zie een beetje op tegen het contact met jou?

Wie is de ouder?

- Ouders zijn zelf ook kind geweest (busje speciaal onderwijs)
- Ouderschap is ingrijpend (verantwoordelijkheid)
- Het dierbare kind, emoties (verbondenheid)
- Ouders hebben de neiging om te zwijgen (Darmody, Lyons & Smyth 2016)
- Ouders hebben de wens om samen te werken (McKenna & Millen 2013)

"*Vechten voor je kind hoef je pas, als je niet gehoord wordt door de professional*." (Heleen Gorter)

Wie is de professional?

- Je bent startend of ervaren
- Je bent zelf ouder of niet
- Jij bent de professional
- Je hebt eigen ideeën, overtuigingen, waarden
- Opvattingen over ‘ouderbetrokkenheid’ (Kroeger & Lash 2011; Ji & Koblinski 2009)
- Opvattingen over ‘goed’ opvoeden (witte broodjes)

In de onderstroom…

“*Die ouders hangen de hele dag de bank*”

Hangmatje 3

1. Wat spreekt je aan in die ene ouder?
2. Wat vind je lastig in die andere ouder?
3. Wat zeggen deze antwoorden jou over jouw waarden/overtuigingen/persoonlijke geschiedenis/waar jij voor wilt staan?

Praktische afstemming is niet genoeg…

Samenwerken is:

contact van mens tot mens,

zodat het kan gaan over

opvoedwaarden en –omstandigheden

Wat werkt

Gelijkwaardigheid

- jij, ouder, doet ertoe
- ik waardeer je en heb je nodig (speciaal onderwijs)

Empathie

- ik ben er, ik hoor je en zie je (kinderwagen)
- ik wil je begrijpen en recht doen (deurmat)

Reflectie

- ik ken mijn waarden en irritaties
- ik ben bereid ze te onderzoeken (huilende moeder)

Moed

- ik durf buiten de lijntjes te kleuren (student Vera)
- ik durf dit ook als collega's er anders over denken

➢ **Er is innerlijk werk nodig!**

Samenwerken met ouders

gespreksvaardigheden kennis over culturen inlevingsvermogen

open houding betrokkenheid kennis over communiceren

kunnen afbakenen makkelijk contact leggen iets leuks delen

empathie grenzen aangeven kennis over opvoeden

overtuigen voet bij stuk houden vriendelijkheid vak-expertise

reflecteren benieuwd zijn professioneel zijn

Samenwerken met ouders

gespreksvaardigheden kennis over culturen **inlevingsvermogen**

open houding **betrokkenheid** kennis over communiceren

kunnen afbakenen **makkelijk contact leggen** **iets leuks delen**

empathie grenzen aangeven kennis over opvoeden

overtuigen voet bij stuk houden **vriendelijkheid** vak-expertise

reflecteren **benieuwd zijn** professioneel zijn

Samenwerken met ouders

gespreksvaardigheden kennis over culturen **inlevingsvermogen**

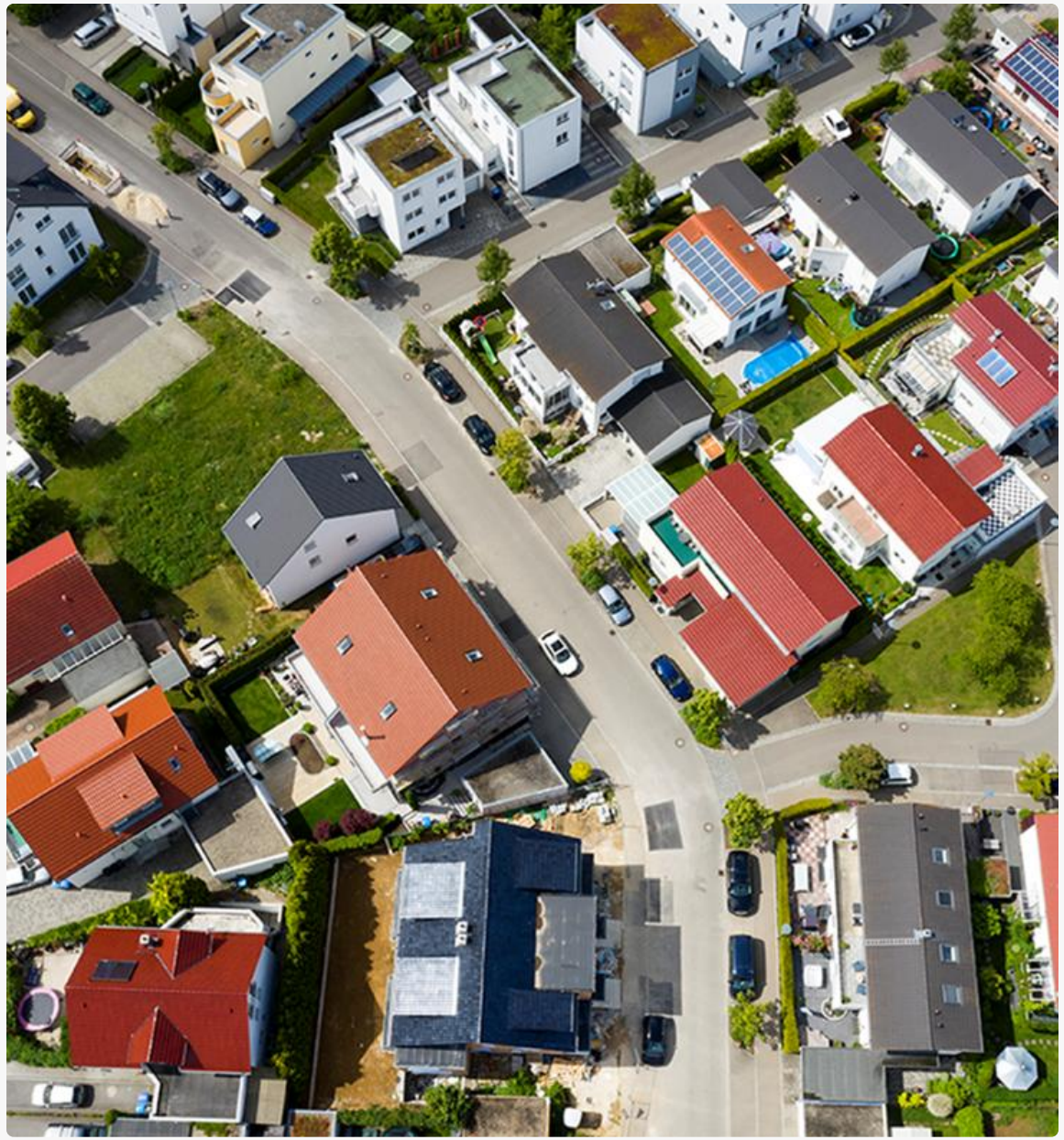
open houding **betrokkenheid** kennis over communiceren

kunnen afbakenen **makkelijk contact leggen** **iets leuks delen**

empathie grenzen aangeven kennis over opvoeden

overtuigen voet bij stuk houden **vriendelijkheid** vak-expertise

reflecteren **benieuwd zijn** **professioneel zijn**

Even dromen…

‘Jantje Disco’ en de boze vader

- ‘De school als baken van rust’
- Ouders én professionals kunnen ontspannen: we doen het samen en mogen twijfelen

“*Als het ons lukt om onze denkbeeldige arm rond de ouder te leggen, kan de ouder dat weer beter bij het kind*” (Bushing, 2019)

Het volhouden

- ‘Loving the unlovable’ is moeilijk. Het is uitputtend, emotioneel werk. Zorg voor jezelf en elkaar. (Bushing, 2019)
- Het lukt ons om in het meest ingewikkelde kind het mooie te vinden. Die kwaliteiten mag je ook gebruiken in het contact met ouders.
- ‘Lastige’ ouders hebben het lastig. Zij handelen uit pijn of zorg. Dat beseffen en onderzoeken helpt om je empathie te vinden.

Denksessie

1. Welk dilemma ervaar jij op je werkplek in het samenwerken met een ouder/ouders?
2. Wat speelt er? Wat moeten we weten om goed mee te kunnen denken?
3. Wie zijn de belangrijkste betrokkenen?
4. Welke waarden staan op het spel voor de verschillende betrokkenen?
5. Welke vraag over ‘goed handelen’ speelt er? Wat is de echte vraag?
6. Welke oplossingsrichting komt tegemoet aan de waarden die het zwaarst wegen?

Betrokkenen en hun waarden

Hoe kan ik contact krijgen met onbereikbare ouders?

Betrokkene	Waarden
Student	Betrokkenheid, contact, verbinding
De kids	Behoefte aan erkenning, gezien worden, autonomie (zelf weten wanneer je naar huis gaat),
De vader	Punctualiteit, autoritair/initiatiefrijk, aanpakker?,
De moeder	Betrokken, open, belangstelling,
Collega's	Trots op overdrachten (persoonlijke aandacht, band met ouder en kind), tijd voor het kind/de overdracht

Hoe kan ik contact krijgen met deze 'onbereikbare' vader?
Waarom vind ik het contact krijgen zo belangrijk?
Hoe kan ik mijn innerlijke stabiliteit vergroten vanwaaruit ik contact kan leggen?

Denksessie

1. Welk dilemma ervaar jij op je werkplek in het samenwerken met een ouder/ouders?
2. Wat speelt er? Wat moeten we weten om goed mee te kunnen denken?
3. Wie zijn de belangrijkste betrokkenen?
4. Welke waarden staan op het spel voor de verschillende betrokkenen?
5. Welke vraag over ‘goed handelen’ speelt er? Wat is de echte vraag?
6. Welke oplossingsrichting komt tegemoet aan de waarden die het zwaarst wegen?

Hangmatje 4

Wat neem jij je voor?

- Waar wil je meer van gaan doen?
- Waar wil je juist minder van gaan doen?
- Wat wil je uitproberen?

Meer info

Neem contact op met Mirjam Stroetinga via m.stroetinga@hsmarnix.nl

Relevante links

- Achtergrondartikelen en werkvormen Samen met ouders - Marnix Academie
- Promotieonderzoek Dissertation_Mirjam_Stroetinga.pdf
- Podcast 10 Minuten: Over samenwerken met ouders in het basisonderwijs | Podcast on Spotify
- Video's Samenwerken met ouders - Eenmeesterinleren.nl
- Alice van der Pas BM2021_Ouderschapstheorie.pdf

Ouderschapstheorie van Alice van der Pas

443a5d62-ffa3-4365-8bbc-a2201a9e3aee.pdf

1

Elke ouder heeft een besef van verantwoordelijk-*zijn*

Als professional moet je ervan uitgaan dat alle ouders het beste willen voor hun kind. Wanneer gedrag van ouders weerstand oproept kun je je niet met hun gedrag identificeren. Dan helpt het om je steeds bewust te zijn van de goede intentie van de ouder. Doe je dat niet dan kun je de verbinding verliezen en tegenover de ouder komen te staan.

2

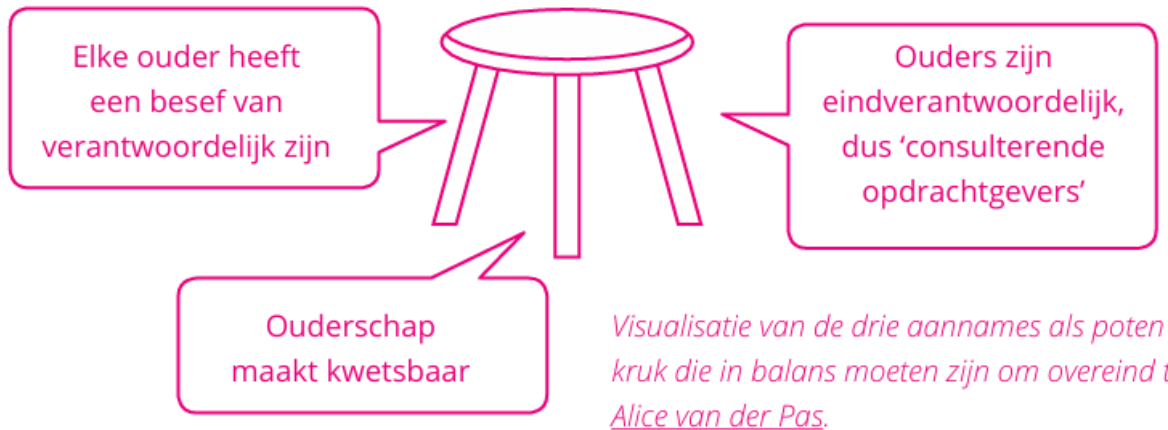
Ouderschap maakt kwetsbaar

Het diepe verlangen een goede ouder te willen zijn maakt ouderschap per definitie kwetsbaar. Geen enkele opvoeding verloopt vlekkeloos; het is niet haalbaar en realistisch om het altijd goed te doen en volledig beschikbaar te zijn. Gevoelens van schuld en schaamte liggen altijd op de loer. Bewustzijn hiervoor is naast een respectvolle, positieve en belang-stellende benadering een voorwaarde om kwetsbare thema's te bespreken.

3

Ouders zijn eindverantwoordelijk

Als professional sluit je aan bij wat de ouder belangrijk vindt voor zijn kind. Vader of moeder ben je je hele leven; als het goed gaat èn als het minder goed gaat. De professional loopt een stukje mee in het proces dat ouder en kind meemaken en kan ouders - indien nodig - helpen om de grip of zicht op de situatie (terug) te krijgen.

Visualisatie van de drie aannames als poten van een kruk die in balans moeten zijn om overeind te blijven. Alice van der Pas.

Nederlands Centrum Jeugdgezondheid

Praatplaat Écht samenwerken | Met Andere Ogen (netwerkmetandereogen.nl)

ALS PROFESSIONAL EN OUDER BETER SAMENWERKEN, MET ÉN VOOR HET KIND: HOE DOE JE DAT?

DENK IN MOGELIJKHEDEN

"Denk met me mee en niet tegen.'

Durf als professional out-of-the box te denken, voorbij regels te gaan als dat nodig is voor het kind. Kijk naar mogelijkheden en zeg niet te snel dat iets niet kan.

WERK SAMEN VOOR RESULTAAT

"Kijk naar de hele omgeving van het gezin: vrienden, buren en familieleden."

Een goede samenwerking leidt tot minder stress bij ouders. En tot betere, passendere en duurzamere oplossingen.

ZOEK DE VERBINDING MET OUDERS

"Elke ouder is anders. Heb oog voor de verschillen."

Ouderschap maakt kwetsbaar. Een veilige sfeer is voor ouders heel belangrijk. Pas dan durven ze te vertellen waar ze tegenaan lopen. Blijf in gesprek en verbinding, ook als dit (even) lastig is. De ideale oplossing bestaat vaak niet: wees dus niet te stellig in je adviezen.

STA DICHTBIJ

Laat je raken door het verhaal van de ouder en het kind. Als professional hoef je niet op afstand te blijven. Wees niet bang voor je eigen emoties of die van de ander.

"Vraag ouder of kind wat je voor ze kunt betekenen."

BETREK KINDEREN BIJ JE KEUZES

"Beweeg mee met het hele gezin."

Werk zoveel mogelijk samen met het hele gezin. En denk daarbij vanuit de kinderen: wat kunnen ze? Waar liggen hun talenten? Kinderen zien de wereld door hun eigen bril. Bedenk dus goed hoe je iets met ze bespreekt en betrek ze bij de keuzes die je maakt.

HEB EEN POSITIEVE HOUDING

"Let op hoe je overkomt: het is de toon die de muziek maakt."

Een voorwaarde voor een goede samenwerking: een positieve basishouding tegenover ouders. Houd de toon tijdens gesprekken over ouders en verzorgers daarom positief. Vraag aan ouders hoe het gesprek gaat.

DENK VANUIT HET KIND

"..... ...."

Elk kind is anders. Kijk naar het kind én bekijk de hele situatie rondom het kind voordat je bepaalt wat nodig is en wat kan.

ERKEN DE EXPERTISE VAN OUDERS

"Heb oog voor gelijkwaardigheid: loop eens samen met hen de ruimte in en uit."

Ouders kennen hun kinderen het beste. Zij blijven altijd; als professional kijk je slechts tijdelijk mee. Kijk dus vanuit jouw kennis en kunde samen met de ouders naar het kind en respecteer daarbij hun rol.

"Ga naast de ouder en het kind staan. Spreek op een veilige plek af – thuis of juist ergens anders."

"Ouders hebben hoorrecht en professionals luisterplicht."

"..... ...."

TITEL: .....

Wij willen toevoegen: .....

.....

.....

.....

.....

BIED OUDERS STEUN

Ondersteun ouders bij het maken van keuzes. Verduidelijk daarbij wat het kind en de ouders nodig hebben. Bied ouders onafhankelijke clientondersteuning aan, in de vorm van buddies (andere ouders) of ervaringsdeskundigen.

MAAK HELDERE AFSPRAKEN

Maak afspraken over het gezamenlijke doel. Waarover zijn jullie het eens en waarover niet? Maak ook afspraken over hoe je gaat samenwerken en beoordeel de samenwerking regelmatig. Weet je het als professional even niet? Wees daar eerlijk over. En onderzoek en probeer samen dingen uit.

Met dank aan de geïnterviewde ouders/ verzorgers, jeugdigen en professionals en iedereen die input heeft gegeven tijdens de workshops op de *Met Andere Ogen Doen-Dag 2022*.